

hosszan tartó verseny lesz, amely sok éven át tartani fog, és érdemes lesz rá művet komponálni. – A lebonyolításról elmondta: ez egy magyar zeneszerzőverseny, de nincs kizárva a határon túli magyarok részvétele sem, vagy minden más olyan zeneszerző, aki magyarnak vallja magát. Ennek megfelelően hat külföldön élő magyar is beküldte a pályamunkáját. Ezt a kitéletet, mint mondta, azért is tartja fontosnak, mert három legnagyobb nevű újkori magyar zeneszerzőnk, Ligeti, Kurtág és Eötvös életük nagy részét külföldön töltötték, vagy töltik. – Ezért sem akartuk kizárni azokat, akik elhagyták az országot. A magyar zenekultúra továbbfejlesztése mellett célul tűztük ki azt is, hogy népszerűvé tegyük a kortárs műveket a zenekarok és a hallgatóság körében is. Az együttesek általában nem szívesen játszanak kortárs műveket, egyrészt azért, mert nagyon nehezek, vagy mert ezek a huszadik, huszonegyedik századi alkotások távol állnak az 1900-as évekig megírt zenétől. Valahogy generálnunk kell, hogy ezek a zenészek ilyeneket is játszanak. Ugyanakkor a közönség is fél a kortárs daraboktól, de abban az esetben, ha ez a verseny egy divatos formában történik, ez a hozzáállás megváltozhat, és a kíváncsiság

kezd majd dominálni, mi legalábbis ebben reménykedünk. Ugyanakkor tisztában vagyunk azzal, hogy ez nem lesz gyors siker, hiszen nem egy Megasztár, amit létrehozunk, de úgy gondoljuk, hogy ez a lassú siker talán időt állóbb lesz, és megmozdítja a zeneszerzőket is. Rengeteg végzett zeneszerzőnk van, aki nem ebből él, és egyre kevesebb család bíztatja a gyermekét arra, hogy legyen zenész, mert látja a jelenlegi negatív kulturális boomot – mondta el Gőz László, majd hozzátette: – Nem csinálnám, amit csinálok, ha nem bíznék abban, hogy ezt át lehet fordítani. Ebben az országban még mindig vannak olyan zeneszerzők, akik után két kézzel kapnak külföldön, s minket most igazából az érdekel, mi van még öutánuk. Ha nem tudnánk elérni, hogy egy zenekar megtiszteltetésnek érezze, hogy egy fiatal szerző darabját először, ősbemutatóként adja elő, akkor nagy a baj. Akkor a saját köldökzsinórját vágja el a zenésztársadalom, hiszen ha nem lesznek zeneszerzők, akkor kétszáz év múlva nem lesz miről beszámolni. Ha mi ehhez csak egy kis százalékban hozzájárulunk a lemezeinkkel, a legnagyobb magyar kortárszenei gyűjteményünkkel és a munkánkkal, akkor már eredményt értünk el.

A verseny döntője 2009. január 12-én a Művészetek Palotája Bartók Béla Nemzeti Hangversenytermében lesz, ahol mind a nyolc művet bemutatják az UMZE Kamaraegyüttes, valamint a Magyar Telekom Szimfonikus Zenekar közreműködésével. A koncertet élőben közvetíti az MR3 Bartók Rádió. A darabok elhangzása után a főszeri a helyszínen ül össze döntéshozatalra, majd ünnepélyesen kiosztja a díjakat. A főszeri tagja Dr. Batta András, Hamar Zolt, Jeney Zoltán, Keller András, Rácz Zoltán és Soproni József.

Az első helyezettek díja kamarakategóriában 500 ezer, illetve nagyzenekari kategóriában 1 millió forint, a második helyezettek 375 ezer, illetve 750 ezer, a harmadikok 250 ezer, illetve 500 ezer forint díjazásban részesülnek. Az első és harmadik díjakat az Artisjus Szerzői Jogvédő Iroda Egyesület, a második díjakat az Oktatási és Kulturális Minisztérium ajánlotta fel. A verseny különdíjait a Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem, a Bartók Béla Zeneművészeti Szakközépiskola és Gimnázium, valamint a Magyar Zeneszerzők Egyesülete adja. A verseny fő támogatója a Hungarofest – Reneszánsz Év 2008 programiroda.

Bilkei Éva

Heves viták és módosító indítványok a Parlamentben

Dr. Gyimesi László bízik abban, hogy a szerzői jogi törvény nem változik

Novemberben került az országgyűlés elé az előadóművészeti, valamint a szerzői jogi törvényről szóló előterjesztés. Mindkét javaslatához számos módosító indítvány érkezett, de várható, hogy lényegesen egyik törvény sem változik. Dr. Gyimesi László, a Művészeti Szakszervezetek Szövetségének elnöke, a Magyar Zeneművészek és Táncművészek Szakszervezetének főtájkára elmondta, bár az előadóművészeti törvény egyik-másik pontja komoly vitákat váltott ki, jelentős módosítás azonban eddig nem született. Várható tehát, hogy mostani formájában a parlament meg fogja szavazni az előterjesztést, s ha ez megtörténik, akkor már tavasszal életbe lép néhány pontja. Dr. Gyimesi László beszámolt arról is, hogy a szerzői jogi törvény szintén nagy csatározást váltott ki. Annak azonban nagyon örül, hogy végül sikerült megvédeniük az eredeti, az alkotók és az előadóművészek érdekeit legjobban képviselő tervezetet.

I Az előadóművészeti törvényhez több mint nyolcvan módosító indítvány érkezett a parlamenti vitán...

– Ezekből a javaslatokból az rajzolódott ki, hogy az ellenzéki pártok nem támogatják magát a törvényt. S ezért aztán akadtak olyan indítványok is, amelyek magát az előadómű-

vészeti törvény lényeges elemeit kérdőjelezték meg, és olyanok, amelyek egyes fejezeteinek az elhagyását javasolták. Az országgyűlési vita során kiderült az is, hogy az SZDSZ bizonyos módosításokkal szavaz csak mellette. Akadnak persze olyan indítványok is, amelyek konkrét szabályokat, ki-

sebb változtatásokat javasolnak. Ezek fontos módosítások, lényeges pontosítások, de nem alapjaiban kérdőjelezik meg a törvényt. A normál menetrend szerint november végén a módosító indítványokról dönt az országgyűlés, majd december első felében sor kerül a végszavazásra is. Ha a parlament el-

fogadja az előadóművészeti törvényt, akkor már a jövő év tavaszától fokozatosan életbe lépnek az egyes pontjai. Bizonyos szabályozások ugyanis már március 1-jétől hatályosak, de akadnak olyan részei a törvénynek, amelyek csak 2010 januárjától esedékesek. Ezek közé tartozik például a munkajogi részen belül a határozott idejű munkaszerződések határozatlan idejűvé változtatása is.

■ Mi a helyzet a költségvetési szabályozással?

– Szintén a 2010-es esztendőre vonatkozik, akárcsak az adókedvezményt szabályozó rendeletek. Bár ehhez még a brüsszeli bizottság hozzájárulására is szükség van, nagyon lényeges pontját jelentik a törvénynek. Ha ugyanis az adókedvezményre vonatkozó rendelkezés életbe lép, az azt eredményezi, hogy jelentős többletforrásokat, akár 3-5 milliárd forinttal több pénzt lehet majd a művészeti területre fordítani. Ha minden időben lezajlik, akkor a jövő év januárjában már elindulhat ez a kezdeményezés, amelynek hatásait, a befolyó pénzt már a második félévben megkaphatják a művészeti intézmények. Az adókedvezmény lényege, hogy ez egy film-törvényhez hasonló konstrukció, és aki támogatja a művészeti tevékenységeket, az jelentős adókedvezményre számíthat. Egyébként a zenekari támogatás terén nem hoz különösebb változást ez az új költségvetési rész, hiszen eddig is a törvényben lefektetthez hasonló rendszer alapján döntöttek a pénz elosztásáról. Így még mindenki kap egy esztendőt arra, hogy javítson a pozícióján, s minél jobban megfeleljen ezeknek a kritériumoknak.

■ A módosító indítványok között akadtak izgalmasabb felvetések?

– Ami talán számunkra, a törvény előkészítői számára is meglepő volt, hogy előzetesen is elég sokféle módon értékelték az előadóművészeti tanács szerepét, de most is akadt több javaslat, még olyan is, amely szerint erre a testületre egyáltalán nincs is szükség... Mindenesetre az, hogy sokat foglalkoztak a tanáccsal, ígéretes. Különösen sok indítvány érkezett a színházi területre vonatkozó szabályozásokra. A munkajogi kérdésekre vonatkozóan is terjesztettek elő a javaslatokat. Az allergikus pontok közé tartozott az a rendelkezés – ez egyébként a zenekar, a kórus és a tánckar tagjaira nem vonatkozik – amely szerint, ha az előadóművészeti szervezet szakmai koncepciója megváltozik, akkor ezzel összefüggő ok miatt fel lehet azoknak a szövegeknél mondani, akiket emiatt az előadásszámuk legalább ötven százalékában

nem tudnak foglalkoztatni. De ezeknek a művészeknek is szigorú eljárási rend keretében lehet csak felmondani, s magas összegű végkielégítést kapnak. Természetesen mindez kizárólag a határozatlan idejű szerződésekre vonatkozik. Ez egy újfajta felmentési jogcím, s érthető, hogy sokan aggódnak az állásuk miatt, de azt is át kellene látniuk, hogy ebben a rendelkezésben is számos szabály védi a munkavállalót. Ez tehát nem az igazgatói önkény eszköze, s mindez nem jelenti azt, hogy bárkit bármikor az utcára lehet tenni. Ráadásul ezt a felmentést is indokolni kell, és meg lehet támadni, tehát jogilag nem különbözik más felmondásoktól. Szerintem rosszabbul járnak a színészek, ha ez a szabály kiesik a törvényből, de hát majd meglátjuk, hogy a módosító indítványok vitája során mire jutunk... Annak viszont örülök, hogy a munkajogi szabályozás kérdéseivel, illetve költségvetési résszel kapcsolatban nem érkezett olyan indítvány, amely a pénzelosztás mértékét, lényegét kérdőjelezi meg. A javaslatok között számos olyan akad, amely az etnikai, kisebbségi szempontokat kéri jobban számon a támogatások elosztási elvén. Ezek nagyon hasznos új pontosítások. Nem győzöm hangsúlyozni, hogy a jelenlegi helyzetben – a gazdasági világválság és a magyarországi helyzet ellenére – a művészeti területre előirányzott összegeken a kormány nem változtatott, ami azt jelenti, hogy például a zenekari támogatások nagysága körülbelül 1 milliárd 650 millió forint lesz. S bár igaz, hogy ebben az összegben a minisztériumi pénzek is benne vannak, akkor is elmondhatjuk, hogy a területre szánt összeg kb. 40 százalékkal emelkedik. Ami azért is óriási dolog, hiszen máshol az elvonás, a támogatási összegek csökkenése a jellemző...

■ Akkor elégedettek a törvényjavaslat parlamenti fogadtatásával?

– Megpróbálunk örülni neki, hogy a több éves munka végre meghozta a gyümölcsét. Azt viszont eléggé elkésérítő látnunk, hogy ez a törvény is a politikai csatározás színtere lett. Mi pedig – naív módon – abban hittünk, hogy átlátva ennek a kezdeményezésnek a fontosságát és úttörő-jellegét, mindenki az előadóművészeti törvény mellé áll majd, s politikai hovatartozástól függetlenül támogatja. Mindez eléggé elveszi a szakma örömet. Elkésérítő, hogy az ellenzék már jelezte, ha kormányváltás történik, biztos, hogy változtatnak a még meg sem született előadóművészeti törvényen...

■ Viszont egy másik törvénnyel – igaz, komoly harcok árán – de sikerült elérniük, hogy a tervezet ne változzon, s ne bozza rosszabb helyzetbe a művészeket...

– A szerzői jogi törvénynek azt a változatát, amelyet mi is előnyösnek tartunk, nehéz csatározás árán, hosszú hónapok munkájával sikerült elfogadtatnunk a kormányzattal. Most azonban, amikor az általunk is jónak, vagy többségében jó módosításnak tartott törvényjavaslat került a parlament elé, ismét olyan módosító indítványok kerültek elő, amelyek az eredeti, a művészek számára hátrányos verzióra változtatták volna a törvényt. Sőt, az üres hordozókra vonatkozó szabályozást teljesen át akarták alakítani. Mindez persze érthető, hiszen emögött lehetetlen nagyságú üzlet rejlik... Ezzel magyarázható az is, hogy a szerzői jogi törvény néhány esztendővel ezelőtt még szinte senkit sem érdekelt, most azonban nagy visszhangja van minden apróbb módosításnak, s különböző lobbik próbálják elfogadtatni a számukra legkedvezőbb változtatásokat. Az egyre bővülő technikai lehetőségeknek köszönhetően ugyanis ez a terület egyre jobban beépül a mindennapokba, egyre több a felhasználó, így egyre nagyobb piacot érint. Nem mindegy hát, hogy ezen a területen ki milyen helyet foglal el, és ki hogyan tudja érvényesíteni az érdekeit. Egyébként sem egyszerű a helyzet, hiszen a magyarországi szabályozás miatt az Európai Unió brüsszeli bizottságával is vita alakult ki. A szervezet ugyanis a monopolhelyzetű jogkezelő intézményeket szeretné megszüntetni. Ez a probléma nemcsak minket érint, hanem más országoknál is hasonló módon működik a szerzői jogvédelem. Azért is furcsa ez az egész, mert 2006-ban, amikor az osztrákok is hasonló szabályozást hoztak létre, mint a miénk, s erről a bizottsággal egyeztettek, nem emeltek az ügyben kifogást. Egy évvel később azonban problémásnak ítélték meg a jogvédelmet nálunk, Csehországban és Hollandiában is. Sőt, emiatt még a bizottság és az Európai Parlament, valamint az Európai Bíróság között is vita van. Szerencsére sikerült elérnünk, hogy a kormányzat a mi álláspontunkat vallja magáénak. Most, a módosító indítványok ellenére is, a szöveg az eredeti maradt, tehát az, ami számunkra is kedvező. A csatát tehát megnyertük, de látnunk kell azt is, hogy a háborúnak még nincs vége... S hiába értünk most el egy győzelmet, fel kell készülnünk arra, hogy állandóan lesznek újabb és újabb próbálkozások, nem lesz tehát egyszerű feladat megóvni az alkotók és az előadóművészek érdekét...

R. Zs.